

виступу ст. наук. працівника Інституту історії України С. І. Б і л о к о н я. На його думку, форма реабілітації колишніх вояків УПА, участь у якій беруть співпрацівники органів безпеки, має бути іншою, ніж та, яку ми маємо сьогодні.

Не залишився поза увагою конференції складний комплекс проблем протистояння УПА — Червона армія (ЧА) та УПА — НКВС (МДБ). Науковець Інституту історії України В. А. Г р и н е в и ч розповів про знахідки у військових та колишніх партійних архівах, що кидають світло на особливості військової мобілізації в західних областях, про стосунки між діючими частинами Червоної армії та загонами УПА, а також про долю західноукраїнських новобранців в лавах радянських збройних сил. Методи діяльності органів держбезпеки зробив спробу висвітлити докторант Академії МВС України, канд. юрид. наук І. Б і л а с. У його доповіді йшлося насамперед про діяльність так званих «лжезагонів» УПА, створених НКВС для боротьби з українським підпіллям.

Проблема «УПА і гуманізм» стала темою виступу аспірантки Львівського лісотехнічного інституту Г. Д и ч к о в с ь к о ї.

Місце українсько-російських стосунків у програмних документах та діяльності ОУН — УПА показав у своєму повідомленні викладач Чернігівського пединституту С. Б у т к о.

Про утворення та бойові дії загонів УПА в Закерзонні розповів д-р іст. наук В. К у ч е р з Інституту національних відносин та політології.

Поряд з виступами науковців на конференції пролунали спогади як тих учасників ОУН — УПА, хто був змушений покинути Вітчизну, так і колишніх політ'язнів, що потрапили до таборів ГУЛАГу у післявоєнні роки.

Взагалі конференція виявила, що її тема є дуже актуальною, а проблеми, які вона мала вирішити, є болючими у вітчизняній історіографії. Свідчення цього — гострота виступів у дискусіях голови Рівненського Руху В. Ч е р в о н і я, П. А р с е н и ч а та В. Ф е н і н а (Коломия), І. М і р ч у к а (США), М. С а в и ц ь к о г о (Варшава), Г. Ш и м а н с ь к о ї (Тернопіль) та інших, коли іноді нових питань ставилося більше, ніж було дано відповідей.

Отже, як було зазначено на закінчення конференції, подібний форум має стати першим кроком на шляху об'єктивного вивчення одного з найскладніших періодів історії України. Конференція прийняла рішення про видання її матеріалів окремим виданням.

О. Б. Супруненко (Полтава)

Читання, присвячені пам'яті Ф. І. Камінського

29 травня 1992 р. у читальному залі Державного архіву Полтавської області відбулися наукові читання, присвячені пам'яті відомого краєзнавця, археолога, одного з фундаторів музейного будівництва Полтавщини, етнографа і педагога Федора Івановича Камінського (1845—1891 рр.). Різнобічний талант аматора лубенської старовини і краєзнавця тривалий час залишався в полі зору лише археологів, хоча творчий доробок ученого виходив далеко за межі предмета вивчення наук про пам'ятки сивої (авнини).

У читаннях взяли участь історики науки, музеєзнавці, мистецтвознавці, археологи і краєзнавці Львова, Лубен, Києва та Полтави.

Читання відкрила директор Державного архіву Полтавської області К. І. К у к о б а (Полтава), яка ознайомила присутніх зі складом документального фонду Ф. І. Камінського, що зберігається в очолюваній нею установі (ф. 222). Д-р іст. наук, провідний наук. співроб. Центральної наукової бібліотеки АН України ім. В. І. Вернадського І. Г. Ш о в к о п л я с (Київ) охарактеризував археологічний доробок Ф. І. Камінського, наголосивши, зокрема, на загальноукраїнському і світовому значенні відкриття ним у 1873 р. в с. Гінці Лубенського повіту на Полтавщині українського палеоліту. Доповідь заст. директора з наукової роботи Полтавського краєзнавчого музею О. Б. С у п р у н е н к а була присвячена музейній діяльності Ф. І. Камінського. В ній насамперед висвітлювалася його роль як засновника першого громадського історико-краєзнавчого музею у Лубенській чоловічій гімназії та одного з фундаторів зібрання Лубенського музею К. М. Скаржинської. Літературознавець П. П. Р о т а ч (Полтава) розкрив ще одну плідну сторінку наукової діяльності Ф. І. Камінського, показавши його заслуги як першого дослідника ряду текстів творів Т. Г. Шевченка та першого публікатора низки документів про останні роки життя Великого Кобзаря. У повідомленні зав. відділом народознавства Полтавського краєзнавчого музею Г. І. Г а л я н йшлося про склад і долю визначної колекції писанок з Лубенського музею К. М. Скаржинської, започаткованої Ф. І. Камінським.

Доповідь заслуженого журналіста України, краєзнавця Б. С. В а н ц а к а (Лубни) окреслила коло осіб з лубенського оточення Ф. І. Камінського. В ній уперше наведено ряд фактів, пов'язаних з біографіями та творчою діяльністю родин меценатів і культурних діячів — Кир'якових, Скаржинських, Леонтовичів, а також подано відомості про учнів Федора Івановича — істориків і археолога К. П. Бочкарьова, В. Г. Ляскоронського, М. Г. Астряба, поета й музейного діяча М. Філянського. Заст. директора з наукової роботи Полтавського художнього музею мистецтвознавець В. М. Х а н к о у доповіді «Мистецька спадщина у музеї К. М. Скаржинської» детально проаналізував головні художні надбання цього зібрання, простежив шляхи їх дальшого пересування у колекціях музеїв, навів атрибуції ряду творів. Наук. співроб. Полтавського краєзнавчого музею В. О. М о к л я к висвітлив місце українських старожитностей XIV—XVIII ст. у колекції музею К. М. Скаржинської, показав роль Ф. І. Камінського у їх збиранні та вивченні, а також охарактеризував склад бібліотеки лубенського краєзнавця.

Група доповідей і повідомлень, зроблених під час читань, була присвячена колегам та послідовникам Ф. І. Камінського на науковій та музейній ниві. Зокрема, канд. іст. наук, доц. Львівського університету О. О. Ф р а н к о розкрила невідомі сторінки біографії етнолога й археолога Вадима Михайловича Щербаківського (1876—1956 рр.) — дослідника старожитностей Лубенщини та пам'яткоохоронця, а канд. іст. наук. доц. Полтавського педінституту О. О. Н е с т у л я подав матеріали про вклад цього ж ученого в охорону історико-культурної спадщини Полтавщини у 1917—1922 рр. Наук. співроб. Полтавського краєзнавчого музею І. О. В л а с е н к о ознайомила присутніх з життєвим і творчим шляхом першого завідуючого Полтавським природничо-історичним музеєм М. О. Олевського, з яким контактував Ф. І. Камінський. З інтересом була заслухана доповідь зав. відділом фондів Національного музею історії України

Г. М. Ш о в к о п л я с (Київ) про родину меценатів і колекціонерів Терещенків та їх участь у дослідженні старожитностей Полтавщини. Повідомлення І. М. Г а в р и л е н к а (Полтава) і О. В. С и д о р е н к а (Лубни) були присвячені нововиявленим археологічним пам'яткам доби кам'яного віку у Поворсклі та Посуллі, які пов'язані з колом наукових інтересів Ф. І. Камінського.

Відзначаючи наукову актуальність доповідей та досить високий рівень організації читань Державним архівом Полтавської області і Полтавським краєзнавчим музеєм, канд. іст. наук, краєзнавець В. Н. Ж у к (Полтава) висловила надію на проведення у майбутньому цілого циклу подібних заходів, присвячених пам'яті відомих полтавських істориків, краєзнавців, археологів, етнографів і музейників — І. А. Зарецького, Л. В. Падалки, І. Ф. Павловського, К. М. Скаржинської, В. М. Щербаківського та ін. Присутні схвально зустріли цю пропозицію.

По закінченні читань їх учасники оглянули виставку епістолярної спадщини Ф. І. Камінського, ознайомилися з експозиціями музеїв Полтави. Зазначимо, що до читань Полтавський краєзнавчий музей видав програму та збірку матеріалів останніх¹. На час проведення читань побачило світ видання наукової та епістолярної спадщини Ф. І. Камінського², здійснене за спонсорською участю приватної фірми «Метоп» і Полтавського наукового товариства краєзнавців.

¹ Пам'яті Ф. І. Камінського (1845—1891)// Археологічний збірник Полтавського краєзнавчого музею.— Полтава, 1992.— Вип. 2.— 98 с.; 12 іл.

² Федір Камінський (1845—1891): Наукова та епістолярна спадщина/ Укл. Т. П. Пустовіт, О. Б. Супруненко.— Полтава, 1992.— 180 с.; 78 іл.

Інтерв'ю директора Канадського інституту українських студій д-ра Ф. Сисина

25 червня 1992 р. діючий директор Канадського інституту українських студій (КІУС), д-р Франк Сисин дав два інтерв'ю Галині Клід для Канадського міжнародного радіо (CBC—RCI).

У першому з них, в якому розмова йшла про роботу КІУСу та його завдання, Галина Клід підкреслила, що дослідний заклад, який був створений у 1976 р., у сторіччя горезвісного «Емського указу», є чи не єдиним центром з україністики в Канаді, що координує зусилля багатьох учених, які займаються цієї проблематикою. За 16 років свого існування інститут перетворився на важливий центр дослідження як України, так і життя українців у Канаді.

Д-р Франк Сисин, охарактеризувавши КІУС, його складові частини й напрями діяльності, конкретніше спинився на роботі інституту в нових умовах — радикальної зміни політичної карти світу. Усвідомлюючи нескординованість потоку відомостей і новин з України та стоячи перед фактом безупинних запитів про них як від західних засобів масової інформації, так від урядових кіл, КІУС змушений був взяти на себе до певної міри ще й функцію інформаційного бюро, розповсюджуючи по всій Північній Америці різного роду матеріали про Україну та події, якими вона жила. Наголоюючи на тому, що КІУС є також посередником між науковцями України рештою світу, внаслідок чого зв'язки з науковими установами й окремими